

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 19 | Devarim | Sicha 4

1) פרשתינו א', י"א

יהוה אלהי אבותיכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם:

May the Lord God of your forefathers add to you a thousandfold as many as you are, and may He bless you, as He spoke concerning you!

2) דברים רבה פ"א, י"ג

ה' אלהי אבותיכם וגו' (דברים א, יא), אמר רבי אליעזר בן יעקב, להביט בברכותיו של משה יש בהן מסוף העולם עד סופו, מה כתיב (דברים א, יא): אלף פעמים, אלף פעם אין כתיב כאן, אלא פעמים. דבר אחר, (דברים א, יא): יוסף עליכם ככם, אמר רבי אחא יכולין היו ישראל לומר לו, רבנו משה, אנו יש בנו אחד מכל הדברים שאתה מוכיחנו וקבלנו תוכחותיך, אלא שתקו, לפיכך הוא אומר ככם, צדיקים כיוצא בכם, מקבילים תוכחות ושותקים. דבר אחר, למה ברכו בלשון תוספת, שתוספתו של הקדוש ברוך הוא יתרה מן העקר, בנהג שבועולם, אדם לוקח מחברו ליטרא של בשר ואומר לו הוסף לי, כמה הוסיף לו אוניקיא, אבל הקדוש ברוך הוא תוספתו יתרה מן העקר, כיצד, יצחק היה עקר לאברהם, ומה שהוסיף לו יותר מן העקר, שנאמר (בראשית כה, א): ויסף אברהם ויקח אשה וגו'. יוסף היה עקר לאמו, בנימין שהיה תוספת, מנין, שנאמר (בראשית ל, כד): יסף ה' לי בן אחר, מה כתיב (בראשית מו, כא): ובני בנימין בלע ובכר ואשביל וגו', הרי יותר מיוסף. חזקיה עקר מלכותו ארבע עשרה שנה, ומה שהוסיף לו הקדוש ברוך הוא יותר מן העקר, מנין, שנאמר (ישעיה לח, ה): הנני יוסף על ימיה חמש עשרה שנה, שתוספתו של הקדוש ברוך הוא יתרה על העקר. לפיכך ברכו בלשון תוספת. (דברים א, יא): ויברך אתכם, אמר רבי לוי למה הדבר דומה, למלך שאמר לשר הצבא שילך לחלק ללגיונותיו מליטרא ליטרא של זהב, הלק ונתן להם מחמשה חמשה זהובים ומעשרה זהובים. אמרו לו המלך אמר לך שתתן לנו מליטרא ליטרא של זהב, ונתת לנו מחמשה חמשה זהובים, אמר להן משלי הן כשיבוא המלך הוא יתן לכם משלו. כך אמרו לו ישראל רבנו משה הקדוש ברוך הוא לא נתן קצבה לברכותינו ואתה אמת אלף פעמים, אמר להם מה שברכתי אתכם משלי ברכתי, כשיבוא הקדוש ברוך הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם.

דבר אחר, ה' אלהיכם הרבה אתכם וגו', למה ברח אותם כפוכבים, מה הפוכבים הללו מעלות על גבי מעלות, כך הן ישראל מעלות על גבי מעלות. מה הפוכבים הללו אין להם לא חקר ולא מנין, כך ישראל אין להם לא חקר ולא מנין. מה הפוכבים שליטים מסוף העולם ועד סופו, כך ישראל. אמר לפניו רבונו של עולם למה לא משלת את בניך בחמה ובלבנה שהם גדולים מפוכבים, אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך חמה ולבנה יש להם בושה לעתיד לבוא,

מִנּוּן, דְּכִתִּיב (ישעיה כד, כג): וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה וְגו', אֲבָל הַפּוֹכְבִּים אֵין לָהֶם בּוֹשָׁה לְעוֹלָם, מִנּוּן, שְׂכָן כְּתִיב (יואל ב, כז): וַיִּדְעַתֶּם כִּי בִקְרֵב יִשְׂרָאֵל אָנִי וְאָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם.

3) בבא קמא ע"ד, א'

דיש בכלל מאתים מנה

The reason their testimony would have determined the ruling is that one hundred dinars is subsumed within two hundred, i.e., testimony concerning a large sum includes testimony concerning a smaller sum

4) יומא כ"ב, ב'

אמר רבי שמואל בר נחמני, רבי יונתן רמי, כתיב: "והיה מספר בני ישראל כחול הים", וכתיב "אשר לא ימד ולא יספר"?

Rabbi Shmuel bar Nahmani said that Rabbi Yonatan raised a contradiction: It is written in this verse: "And the number of the children of Israel will be like the sand of the sea," suggesting that they will have a specific number, though it will be very large. On the other hand, it continues and says: "Which cannot be measured and cannot be counted," which means they will not be countable at all. How can these two statements be reconciled?

לא קשיא: כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום.

It is not difficult: Here, in the second statement, it is referring to a time when the Jewish people fulfill the will of God; then they will be innumerable. There, in the first statement, it is referring to a time when the Jewish people do not fulfill the will of God; then they will be like the sand of the sea, having a specific number.

5) במדבר רבה פרק ב', י"ד

דבר אחר, בעולם הזה יש להם מספר, שנאמר (דברים ד, כז): ונשארתם מתי מספר וגו', אבל לעתיד לבוא בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר.

ג

6) בראשית ד', ג'ד'

והיה מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה:

Now it came to pass at the end of days, that Cain brought of the fruit of the soil an offering to the Lord.

והקבל הגי' גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהו וישע יהוה אל-הקבל ואל-מנחתו:

And Abel he too brought of the firstborn of his flocks and of their fattest, and the Lord turned to Abel and to his offering.

7 רש"י

מפרי האדמה: מן הגרוע, ויש אגדה שאומרת זרע פשתן היה. (דבר אחר, מפרי, מאיזה שבא לידו, לא טוב ולא מובחר):

of the fruit of the soil: of the most inferior (Gen. Rabbah 22:5), and there is an Aggadah that states that it was flaxseed (Mid. Tan. Bereishith 9, Targum Jonathan). (Another explanation: of the fruit From whatever came to his hand, not the best and not the choicest.)

8 ליקוטי תורה במדבר ו'

זהו והיה מספר בני"י מספר היינו בחי' מצות שניתנו במספר תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם מספר תר"ך למספר בני ישראל ...

ויהי' מספר הזה בבחי' אשר לא ימד ולא יספר והוא בחי' תשובה

9 ואתחנן ד', ב'

לֹא תִסְפוּ עַל-הַדְּבָר אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשַׁמֵּר אֶת-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם:

Do not add to the word which I command you, nor diminish from it, to observe the commandments of the Lord your God which I command you.

ה

10 יומא כ"א, א'

והאמר רבי לוי: דבר זה מסורת בידינו מאבותינו: מקום ארון — אינו מן המדה.

But didn't Rabbi Levi say that this matter is a tradition that we received from our ancestors: The place of the Ark of the Covenant is not included in the measurement of the Holy of Holies. Based on that measurement, the Ark should not have fit inside the hall. The Holy of Holies measured twenty cubits by twenty cubits (see I Kings 6), and a *baraita* states that there were ten cubits of space on either side of the Ark. Therefore, it was only through a miracle that the Ark fit in the Holy of Holies.

11 תרומה כ"ה, י'

וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתַיִם וְחָצִי אַרְכּוֹ וְחָצִי רֹחְבּוֹ וְאַמָּה וְחָצִי קִמְתּוֹ:

They shall make an ark of acacia wood, two and a half cubits its length, a cubit and a half its width, and a cubit and a half its height.

י

12 תניא פרק ל"ו

והנה מודעת זאת מארז"ל שתכלית בריאת עולם הזה הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. והנה לא שייך לפניו ית' בחי' מעלה ומטה כי הוא ית' ממלא כל עלמין בשוה. אלא ביאור הענין כי קודם שנברא העולם היה

הוא לבדו ית' יחיד ומיוחד וממלא כל המקום הזה שברא בו העולם וגם עתה כן הוא לפניו ית' רק שהשינוי הוא אל המקבלים חיותו ואורו ית' שמקבלים ע"י לבושים רבים המכסים ומסתירים אורו ית' כדכתיב כי לא יראני האדם וחי וכדפי' רז"ל שאפי' מלאכים הנק' חיות אין רואין כו' וזהו ענין השתלשלות העולמות וירידתם ממדרגה למדרג' ע"י ריבוי הלבושי' המסתירים האור והחיות שממנו ית' עד שנברא עו"הז הגשמי והחומרי ממש והוא התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' וחשך כפול ומכופל עד שהוא מלא קליפות וס"א שהן נגד ה' ממש לומ' אני ואפסי עוד.

It is a well-known Rabbinic statement that the purpose of the creation of this world is that the Holy One, blessed be He, desired to have an abode in the lower worlds. But surely with Him the distinction of "upper" and "lower" has no validity, for He pervades all worlds equally.

The explanation of the matter, however, is as follows:

Before the world was created, He was One Alone, One and Unique, filling all space in which He created the universe. It is still the same now insofar as He is concerned. For the change relates only to those who receive His blessed life-force and light, which they receive through many "garments" which conceal and obscure His blessed light, as is written, "For no man shall see Me and live," and, as our Rabbis, of blessed memory, have explained it, that even angels, who are called chayyot, cannot see Him....

This is the concept of the Hishtalshelut (downward gradation) of the worlds and their descent, degree by degree, through a multitude of "garments" which screen the light and life that emanate from Him, until there was created this material and gross world, the lowest in degree, than which there is none lower in the aspect of concealment of His blessed light; [a world of] doubled and redoubled darkness, so much so that it is full of kelipot and the sitra achra which oppose the very G-dhead, saying: "I am, and there is nothing else besides me."

(13) אור התורה בלק עמוד תתקצ"ז

אבל ע"י שיהי' נמשך בחי' עצמות אוא"ס ב"ה שזהו הנקרא דירה וכמו עד"מ דירה של האדם שעצמותו מתגלה בה הנה יהי' גילוי למטה ג"כ

ח

(14) מגילה כ"ו, ב'

מתנה, פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אסר, וחד שרי. מאן דאסר: במאי תפקע קדושתה?! ומאן דשרי: אי לאו דהוה ליה הנאה מיניה — לא הוה יהיב ליה, הדר הוה ליה מתנה כזביני.

Rav Aḥa and Ravina disagree about whether it is permitted to give away a synagogue as a gift to then be used for a non-sacred purpose. One of them prohibited it, and the other one permitted it. The one who prohibits it says: Is it possible that with this act of giving alone its sanctity is removed? This cannot be the case. Since the synagogue was not exchanged for anything else, there is nothing to which the sanctity may be transferred. Consequently, the synagogue remains sacred. And the one who permitted it does so because he reasons that if

the donor did not receive any benefit from giving the synagogue, he would not have given it. Therefore, the gift has reverted to being like a sale, and the sanctity is transferred to the benefit received.

(15) המשך תרס"ו עמוד קל"א

וכמו כשנותנין לאדם מתנה, שזהו לא שהרויח, ומכל מקום, אי לאו דעביד נייחא לנפשיה לא הוה יהיב ליה.

יו"ד

(16) רש"י דברים א', י"א

יוסף עליכם ככם אלף פעמים: מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם, אלא אמרו לו משה אתה נותן קצבה לברכתינו, כבר הבטיח הקב"ה את אברהם (בראשית יג, טז) אשר אם יוכל איש למנות וגו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם:

May... add to you a thousandfold as many as you are: What is [the purpose of] repeating further [in the verse]: "And He will bless you, as He has spoken concerning you?" They [the Israelites] said to him, "Moses, you are limiting our blessings [i.e., our numbers being multiplied only a thousandfold]. The Holy One, blessed is He, already promised to Abraham (Gen. 13:16), 'so that if a man will be able to count [the dust of the earth, so will your seed be counted]!" [Moses] replied to them: "This [blessing of a thousandfold] is mine, but He will bless you as He spoke concerning you!" (Sifrei)

(17) תרגום אונקלוס בלק כ"ג, י'

מן ייכול לממני דעדקיא דבית יעקב דאמיר עליהון יסגון כעפרא דארעא או חדא מארבע משריתא דישראל תמות נפשי מותא דקשיטוהי ויהי סופי כנתהון:

Who can count the dust of [the house of] Yaakov [of whom it is said: they will multiply as the dust of the earth] or count the seed of Yisroel [or one of the four camps of Yisrael]? May my soul die the death of the righteous, and let my end be like his."
